

14 สิงหาคม 2569

ข้อเสนอแนะองค์กรภาคประชาสังคมเพื่อยกระดับประมงไทยสู่การแข่งขันในเวทีโลก

จากสถานการณ์ประมงทะเลในตลาดการค้าโลกตลอดหลายปีที่ผ่านมา ทำให้ประเทศไทยตัดสินใจให้สัตยาบันอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ฉบับที่ 188 ว่าด้วยการทำงานในภาคการประมง เพื่อยกระดับมาตรฐานการคุ้มครองแรงงานประมงให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และเป็นส่วนสำคัญของการปฏิรูปภาคประมงหลังวิกฤตการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) และการค้ามนุษย์

อย่างไรก็ตามคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญว่าด้วยการอนุวัติอนุสัญญาและข้อเสนอของ ILO ได้มี ได้มีข้อเสนอโดยตรง (Direct Request) ขอให้รัฐบาลไทยชี้แจงการดำเนินการตามอนุสัญญาในหลายประเด็นที่ยังมีข้อกังวล ถึงประเทศไทยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามอนุสัญญาของ ILO ฉบับที่ C188 ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันไว้ โดยได้ร้องขอให้รัฐบาลแสดงให้เห็นถึงมาตรการรับรองความปลอดภัยในการทำงาน สัญญาจ้างที่เป็นธรรม และการดูแลสุขภาพที่เหมาะสมสำหรับแรงงานประมงข้ามชาติในระหว่างปฏิบัติหน้าที่บนเรือ ทบทวนประสิทธิภาพของบริการจัดหางานภาครัฐของไทย แต่พบว่าประเทศไทยยังคงประวิงเวลาที่จะให้คำชี้แจงต่อคำถามดังกล่าว สะท้อนว่าไม่ประเทศไทยขาดความใส่ใจในการปฏิบัติตามพันธกรณีที่ได้ให้สัตยาบันไว้ และไม่ตระหนักอย่างเพียงพอว่าการเพิกเฉย หรือการขาดความกระตือรือร้นต่อการอธิบายข้อคำถามของคณะกรรมการนี้จะส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของอุตสาหกรรมประมงและกิจการต่อเนื่องประมงไทยในเวทีการค้าโลกอย่างไร และหรืออาจจะตระหนักถึงผลกระทบที่อาจจะร้ายแรงต่อการเข้าร่วมเป็นประเทศสมาชิกในกลุ่ม OECD ของประเทศไทยอย่างไร

จากข้อเสนอโดยตรงดังกล่าวข้างต้น ได้สะท้อนให้เห็นถึง ปีศาจที่ยังวนเวียนหลอกหลอนและจู่โจมกระบวนการคุ้มครองแรงงานในกิจการประมง และส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประมงไทยในประชาคมโลก และตลาดการค้าโลก ไม่ว่าจะเป็น **ปีศาจแห่งงานอันตราย** ที่มาตรการการคุ้มครองและสร้างมาตรการความปลอดภัยในการทำงานของแรงงานประมงยังพบปัญหาอุบัติเหตุและความปลอดภัย การสร้างความปลอดภัย การมีมาตรการตรวจสอบตามกฎหมายและมาตรการขดเชยเยียวยาที่ชัดเจนจึงเป็นเรื่องสำคัญ **ปีศาจแห่งอำนาจและความไม่เท่าเทียม** การขาดมาตรการในการเจรจาต่อรอง และหารี้อารมณ์ระหว่างลูกจ้างนายจ้าง และรวมทั้งการที่ยังขาดมาตรการคุ้มครองตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ยังเป็นช่องว่างสำคัญที่ทำให้การละเมิดสิทธิแรงงานซึ่งเป็นวาระสำคัญมากขึ้นในเวทีการค้าโลกยังคงวนเวียนอยู่ในการจ้างงานแรงงานประมง **ปีศาจแห่งกฎหมายและนโยบาย** เป็นปีศาจตัวสำคัญที่วนเวียนและสร้างผลกระทบในประมงไทยมาร่วมทศวรรษ การขาดกฎหมายคุ้มครองแรงงานในงานประมงที่สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ การที่กฎหมายยังมีความซ้ำซ้อน ส่งผลให้

ประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายยังมีปัญหา การบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติในงานประมงยังสร้างความเปราะบางในเรื่องสถานะทางกฎหมายให้กับแรงงานประมงเป็นอย่างมาก และกลายเป็นภาระในเชิงค่าใช้จ่ายในการขออนุญาตทำงานมากขึ้นไปอีก การขาดแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการขาดแคลนแรงงานและการจ้างแรงงานประมงที่ยั่งยืน ทำให้ประเทศไทยยังไม่สามารถหลุดพ้นวังวนปีศาจอันนี้ได้

หากพิจารณาจากข้างต้นแล้วปีศาจในประมงไทย จึงไม่ใช่ตัวบุคคลคนใด บุคคลหนึ่งไม่ใช่เรือประมง หรือโรงงานใดโรงงานหนึ่ง แต่เป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่ปล่อยให้แรงงานอยู่ในสภาพไม่ปลอดภัย ขาดอำนาจต่อรอง และมีกฎหมายที่ยังตามไม่ทันความเป็นจริง ดังนั้น เพื่อแสวงหาแนวทางในการพัฒนาการคุ้มครองแรงงานประมงตามปัญหาสถานการณ์ข้างต้น ทางเครือข่ายองค์กรด้านประชากรข้ามชาติ จึงมีข้อเสนอต่อรัฐบาล กระทรวงแรงงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ยกกระตือรือร้นกระทรวงคุ้มครองแรงงานในงานประมงทะเลให้สอดคล้องกับ C188 หรืออย่างน้อยที่สุดคือยืนยันหลักการไม่ลดทอนมาตรฐานการคุ้มครองแรงงานประมง ดังนั้นควรเร่งแก้ไขพระราชบัญญัติการคุ้มครองแรงงานในงานประมง ให้สอดคล้องกับอนุสัญญา ILO ฉบับที่ 188 และข้อเสนอโดยตรงคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญว่าด้วยการอนุวัติอนุสัญญาและข้อแนะของ ILO

2. รัฐบาลและกระทรวงแรงงานควรจะต้องเพิ่มการเข้าถึงประกันสังคมและการรักษาพยาบาลของแรงงานในงานประมงให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล และเป็นไปตามมาตรฐานการคุ้มครองทางสังคม โดยพิจารณาแก้ไขประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง การจัดสิทธิประโยชน์ด้านสุขภาพและสวัสดิการแก่แรงงานประมง

3. รัฐบาลไทยควรพิจารณารับรองสิทธิในการรวมตัวและจัดตั้งองค์กรของแรงงานประมง คุ้มครองสิทธิในการเจรจาต่อรองร่วม ให้สัตยาบัน อนุสัญญา ILO ฉบับที่ 87 และ 98 รวมทั้งเร่งแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับอนุสัญญาดังกล่าวนี้ เช่น พิจารณาแก้ไข พรบ.แรงงานสัมพันธ์ เป็นต้น

4. รัฐบาลควรกำหนดนโยบาย และมาตรการในการยกระดับมาตรฐานแรงงานเพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันของไทย ไม่ว่าจะเป็นการปฏิรูปแรงงานประมงไทยตามกรอบ FTA ไทยและสหภาพยุโรป สนับสนุนผู้ประกอบการไทย โดยเฉพาะภาคประมงและอาหารทะเล ให้สามารถจัดทำ การตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน (HREDD) ตลอดห่วงโซ่อุปทาน เป็นต้น

5. รัฐบาลไทย และกระทรวงแรงงาน ควรจะต้องจัดทำกลไกการพัฒนายุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานและการคุ้มครองแรงงานในงานประมงที่ยั่งยืน ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมและการหารือร่วมกันของทุกภาคส่วน

“ปีศาจในประมงไทยไม่ใช่คนคนเดียว แต่คือปัญหาเชิงโครงสร้างที่ปล่อยให้แรงงานอยู่ในสภาพไม่ปลอดภัย ขาดอำนาจต่อรอง และมีกฎหมายที่ยังตามไม่ทันความเป็นจริง หากประเทศไทยต้องการเป็นผู้นำด้านการประมงที่ยั่งยืน ปีศาจเหล่านี้ต้องถูกกำจัดด้วยการปฏิรูปกฎหมาย การบังคับใช้ที่จริงจัง และเจตจำนงทางการเมืองที่ชัดเจน”

เครือข่ายองค์กรด้านประชากรข้ามชาติ